

توسعه و تضاد

- کوششی جهت تحلیل انقلاب اسلامی و مسائل اجتماعی ایران
- فرامرز رفیع‌پور
- شرکت سهامی انتشار
- ۶۰۴ صفحه
- ۱۶۰ هزار تومان

رفیع‌پور بر آن است تحلیلی از انقلاب اسلامی و مسائل اجتماعی ایران به دست دهد. در جلد اول از این مجموعه که با عنوان «آناتومی جامعه» به طبع رسیده، مخاطبان با مفاهیم اساسی جامعه‌شناسی کاربردی آشنا می‌شوند. «توسعه و تضاد» عنوان جلد دوم است که مباحث آن ذیل چهار فصل با این عناوین تدوین شده است: پیدایش انقلاب، دوران بعد از انقلاب، تغییرات در نظام اجتماعی ایران بعد از جنگ و نتیجه‌گیری.

آناتومی جامعه

- مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی کاربردی
- فرامرز رفیع‌پور
- شرکت سهامی انتشار
- ۵۸۲ صفحه
- ۱۵۰ هزار تومان

در این کتاب کوشش دکتر رفیع‌پور، بر آن بوده است که مفاهیم و قانون‌مندی‌های جامعه‌شناسی را به طور قابل استفاده برای همه افراد و رشته‌ها ارائه دهد. در فصل نخست چارچوب نگرش جامعه‌شناسی و تعریف آن آمده است. فصل دوم به مقوله «نیاز و نقش آن در جامعه» و «رفتار اجتماعی» و فصول بعدی به این مباحث اختصاص دارد: «روابط اجتماعی»، «غریزه»، «گروه‌های اجتماعی»، «هنجارهای اجتماعی» و...

سرطان اجتماعی فساد

- فرامرز رفیع‌پور
- شرکت سهامی انتشار
- ۲۰۸ صفحه
- ۳۵ هزار تومان

نویسنده به مسئله و معضل فساد پرداخته و آن را شناسایی و بررسی می‌کند. رفیع‌پور به دنبال پاسخ به سوالاتی از قبیل «فساد چیست؟»، «علل پیدایش آن چیست؟»، «آیا در ایران چنین پدیده‌ای وجود دارد؟ و اگر وجود دارد مربوط به چه زمانی است؟»، مطالب کتاب را در ۶ فصل تنظیم کرده است. پس از طرح مسئله در فصل اول، نویسنده به چارچوب نظری می‌رسد و سعی دارد از فساد تعریفی عرضه کند، همچنین عوامل موثر بر آن را شناسایی و شرایط خاص ایران در این خصوص را نیز ارزیابی کند.

دغدغهی ایران

فرامرز رفیع‌پور درمندانان در دریغ است ایران که ویران شود هشدار می‌دهد

امیر ممتاز روزنامه‌نگار

آثار اخیر دکتر فرامرز رفیع‌پور، مصداق برجسته جامعه‌شناسی معطوف به مسائل بومی جامعه ایران و رنگ‌گرفته از فرهنگ دینی و ملی آن است. او در این آثار ایران را در معرض یک فلج اجتماعی می‌بیند. رفیع‌پور هم همچون بیشتر اندیش‌مندان بزرگی که در طول حیات فکری خود تحولات قابل ملاحظه‌ای را از سر گذرانده‌اند، از چنین دگرگونی‌هایی بی‌بهره نمانده است. روند آثار او، گواه تحول منظر فکری اوست. اولین اثر رفیع‌پور به نام «کندوکاوها و پنداشته‌ها» نشانه‌گرایی او به پایه‌گذاری یک روش علمی برای تحقیق جامعه‌شناسانه با تکیه بر روش‌های اثباتی و کمی‌گرایانه است. این کتاب در زمان خود، اولین متن مدونی بود که روش‌های علمی پژوهش در علوم اجتماعی ایران را آموزش و ترویج می‌داد اما امروز دغدغه اصلی دکتر رفیع‌پور نه «علم جامعه‌شناسی»؛ بلکه «جامعه ایران» است. به این دلیل او در آثار مختلفش کوشش کرده از یک‌سو، توجه متفکران و پژوهش‌گران علوم اجتماعی و از سوی دیگر، ذهن‌های مدیران و کارگزاران کشور را به بحرانی بودن شرایط فعلی و آتی جامعه جلب کند.

رابطه دکتر رفیع‌پور با مفاهیم رایج در علوم اجتماعی با رویه‌های معمول متفاوت است. در آثار او، اصطلاح‌هایی مانند مدرن و پست‌مدرن، حقوق شهروندی، سکولاریسم، عرصه عمومی، جامعه مدنی، دموکراسی، تکثرگرایی، عدالت جنسیتی و حقوق بشر که این روزها پایه اصلی بحث‌ها و گفت‌وگوها در محفل‌های دانشگاهی و روشن‌فکری است، کم‌تر به چشم می‌آید. اندکی استفاده از این قبیل واژه‌ها، ممکن است افراد را دچار این قضاوت اشتباه کند که او با مضمون و محتوای آن اصطلاح‌ها مخالف است. واقعیت این است که چنین نیست؛ بلکه از نظر رفیع‌پور بیش‌تر این واژه‌ها در یک بستر فرهنگی-اجتماعی متفاوت از جامعه ایران روییده‌اند و بدون هم‌سازی‌های لازم، از بیرون وارد واژگان و محفل‌های فکری ما شده‌اند. چون

منبع فرهنگی-اجتماعی مولد این قبیل واژه‌ها، برون‌مرزی است و در ترجمه آن‌ها پشتوانه و فضای مفهومی واژه‌ها کمتر در نظر گرفته شده؛ بنابراین، بیشتر به شیوه‌ای دقیق معادل‌سازی نمی‌شوند و فهم دقیق و روشنی از آن‌ها وجود ندارد یا جنبه ایدئولوژیک پیدا می‌کنند. یکی دیگر از بنیان‌های فکری رفیع‌پور در کاربرد مفهوم «جامعه مطلوب» آشکار می‌شود. او از این اصطلاح به‌عنوان یک ابزار تحلیلی استفاده می‌کند. کاربرد این واژه گاه او را از قلمروی یک عالم بیرون می‌برد و یادآور مدینه فاضله فیلسوفان یا طرفداران یک ایدئولوژی خاص است. جامعه مطلوب مورد نظر او، جنبه فلسفی، عقیدتی یا دینی ندارد اما او به خنثی بودن جهت‌یابی فکری یک اندیشمند نیز اعتقاد ندارد. رفیع‌پور بر این باور است که یک جامعه‌شناس متفکر باید بر اساس آموزه‌ها، اطلاعات و دانش خود به تعریفی از وضعیت مطلوب جامعه رسیده باشد تا بر آن اساس بتواند به تحلیل فاصله شرایط موجود با وضعیت مطلوب بپردازد.

نگرانی درمندانان

«دریغ است ایران که ویران شود» جلد دوم کتابی است که به‌خاطر ضرورت و اهمیت مطالبش از جلد اول پیشی گرفته و زودتر پا به عرصه وجود گذاشته است. عنوان کتاب به روشنی از نگرانی درمندانان یک جامعه‌شناس ایرانی حکایت می‌کند و نشان می‌دهد نویسنده رسالت خود را آگاهی‌بخشی و حساسیت‌آفرینی نسبت به شرایط رو به اضمحلال جامعه می‌داند.

فرامرز رفیع‌پور کتاب «دریغ است ایران که ویران شود» را به دلاورانی تقدیم کرده است که «از ایران دفاع و آن را از ویرانی حفظ کردند و آنانی که به ایران عشق می‌ورزند و برای نجاتش با اخلاص و بدون توقع می‌کوشند.» همین تقدیم‌نامه و مقدمه دل‌سوزانه کتاب نشان از عمق دغدغه نویسنده برای «کنکاش و کشف شبکه بسیار وسیع و بسیار پیچیده مسائل» ویران‌کننده ایران دارد. او در پیش‌گفتار کتاب نگران «درک و پذیرش مسئولان و خوانندگان» است؛ چراکه وضعیت کنونی کشور را هم‌چون بیماری می‌بیند که نیاز به جراحی و چشیدن تلخی دارو دارد. از همین‌رو با بینشی

جامعه‌شناختی و با بهره‌گیری از مدلی تحلیلی در صفحه به صفحه کتاب به جراحی و واکاوی بحران‌ها و مشکلات جامعه ایرانی می‌پردازد. پروفیسور رفیع‌پور معتقد است دشمن خسته و شکست‌خورده از صحنه نظامی، اکنون صحنه جنگ را عوض کرده و به جنگی «فرهنگی-اجتماعی» روی آورده است و سعی دارد با تخریب بنیان و پای‌بست‌های فرهنگی و اجتماعی، ایران را ویران کند. او به مخاطب هشدار می‌دهد طراحان این جنگ پیچیده، زنده هستند و نباید با خیال خام تصور داشت، نقشه‌های شان ساده‌فهم است. از همین‌رو برای درک بهتر این جنگ و پاشنه آشیل‌های داخلی آن در فصول مختلف کتاب به موشکافی «استعمار و نقش آن»، «جایگاه ایران در نظام استعماری»، «تئوری‌های مبنایی در جنگ فرهنگی-اجتماعی»، «تخریب نظام فکری و ادراکی»، «نظام فرهنگی و تخریب آن»، «نظام مذهبی و حکومت اسلامی: امتیازات، تناقضات و الزامات»، «نظام اجتماعی و اختلال آن»، «نظام حکومتی ایران: امکانات و محدودیت‌ها» و «نظام اقتصادی و عوامل موثر اقتصادی» پرداخته و می‌کوشد در هر بخش به بررسی مسائل، ناکارآمدی‌ها، نقشه‌های چندگانه دشمن و الزامات مقابله و مواجهه با آن‌ها بپردازد. نویسنده که نگاهی جمع‌گرایانه دارد، از ریشه مشکلات در فرهنگ و اجتماع ایران نیز غفلت نکرده و با نگاهی استدلالی و نقادانه ویژگی‌های جامعه ایرانی را برمی‌شمارد.

کتاب با طرح یک «مسئله» آغاز شده است. او ایران را در معرض یک فلج اجتماعی می‌بیند و نگران ویرانی شالوده‌های اصلی نظام فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی آن است. او کوشیده تا وضعیت فعلی جامعه ایران را به تفکیک ساختارها و نهادهای اجتماعی مختلف، در پرتو یک نگاه تاریخی بلندمدت و با تکیه بر نقش عوامل خارجی و داخلی تحلیل و تشریح کند.

پروفیسور فرامرز رفیع‌پور دارای دکترای علوم اجتماعی از دانشگاه هوهن‌هایم اشتوتگارت، فوق‌دکترای روش تدریس از دانشگاه کاسل ایالت ویتننهایوزن، و درجه پروفیسوری در جامعه‌شناسی توسعه روستایی از دانشگاه هوهن‌هایم است. او سال‌های بسیاری را در داخل و خارج از